

5 gr.

SŁOWO

5 gr.

CZĘSTOCHOWSKIE

Dziennik polityczny, społeczny i literacki, poświęcony sprawom miasta Częstochowy i powiatu.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: II-ga Aleja Nr. 32. Tel. 30. Redakcja czynna cały dzień. REDAKTOR PRZYJMUJE codziennie od godziny 17—18.

PRENUMERATA MIESIĘCZNA Z ODNOSZENIEM DO DOMU LUB WYSYŁKĄ POCZTOWĄ ŻŁ. 1.50.

Rok II.

Niedziela 3-go lipca 1932 roku.

Nr. 149.

WAŻNY KROK.

Przed kilku dniami załedwie P. Prezydent Rzeczypospolitej wydał rozporządzenie z mocą ustawy o ograniczeniu nadmiernych wynagrodzeń (Rozporządzenie z dnia 21.6 1932 Dziennik Ustaw Nr. 52).

Akt, o którym piszemy, jest tak wielkiej wagi, że uważamy za swój obowiązek zwrócić na niego uwagę naszych czytelników. Jest on bowiem nie tylko postanowieniem, regulującym jedną z dziedzin naszego życia zbiorowego, lecz nadto czyni zadość zdawną odczuwanej potrzebie psychicznej szerokich mas — potrzebie sprawiedliwości.

Różnice społeczne — nagromadzenie bogactw w rękach jednych ludzi przy skrajnej nędzy innych — stanowią ciemną stronę cywilizacji naszych czasów. Ale nawet te różnice, jako wytworzone nieraz w ciągu dziesiątków, a nawet setek lat, są stosunkowo mniej, są mniej przykre i drażniące od różnic w uposażeniach, gdy jeden pracownik zarabia kilkadziesiąt lub kilkaset (!!!) razy więcej od drugiego.

Jest publiczną tajemnicą, że pewien dyrektor huty na Górnym Śląsku zarabia 165 tysięcy złotych miesięcznie, i to huty, która winna jest Skarbowi około 80 milionów złotych i — nie ma z czego płacić...

O zarobkach robotników w tej hucie niema co pisać — są takie, jak wszędzie...

Podobne stosunki panują w wielu innych przedsiębiorstwach, zwłaszcza tych, które znajdują się w rękach międzynarodowego kapitału, niekrepującego się żadnymi względami wobec Państwa Polskiego i miejscowego społeczeństwa.

W tę właśnie dżunglę zorganizowanego szalbierstwa wkracza rozporządzenie, o którym piszemy. Może się ono stać tym toporem, który przełączy ścieżkę do jakichś bardziej sprawiedliwych stosunków w dziedzinie, gdzie jeden z pracowników zarabia 80 złotych miesięcznie, a drugi 165 tysięcy.

I oto rozporządzenie postanawia, że wynagrodzenie członków władz oraz pracowników umysłowych przedsiębiorstw, winny być przystosowane do zdolności zarobkowej, płacniczej i podatkowej, zadłużenia, stanu zatrudnienia, jak niemniej wysokości płac ogółu osób, zatrudnionych w danym przedsiębiorstwie.

Przez wynagrodzenie, w myśl rozporządzenia, rozumieć należy również gratyfikacje, udział w zyskach, koszty podróży i inne. Dokładne wyszczególnienie tych rodzajów dodatkowych wynagrodzeń niewątpliwie uniemożliwi omiwanie rozporządzenia.

Ograniczenie wynagrodzenia następuje na podstawie decyzji: organu zarządzającego przedsiębiorstwa, z inicjatywą własną lub na wniosek choćby jednego członka zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej. Nadto władzom skarbowym przysługuje prawo stawiania wniosku o ograniczenie wynagrodzenia, o ile przedsiębiorstwo

zalega od roku z zapłatą chociażby poszczególnych podatków, zaś ministrowi pracy i o. społ. w wypadku, gdy przedsiębiorstwo zalega z wypłatą zarobków pracownikom od 30 lub więcej dni.

Wrazie nieuwzględnienia wniosku — zarówno wnioskodawca, jak osoba, której ograniczono wynagrodzenie, może żądać zarządu przedsiębiorstwa zaskarżyć do sądu okręgowego, który wydaje obowiązujące orzeczenie. Od decyzji sądu okręgowego można jeszcze odwołać się do Sądu Najwyższego.

Nie będziemy rozpatrywać szczegółów rozporządzenia, każdy zresztą znajdzie je w Dzienniku Ustaw Nr. 52. Natomiast podkreślamy, że nareszcie znalazła uznanie zasada:

„Wynagrodzenia członków władz... winny być przystosowane do... wysokości płac ogółu osób, zatrudnionych w danym przedsiębiorstwie”.

Rozporządzenie nie określa, jaki ma być stosunek pomiędzy wynagro-

dzeniem kierowników przedsiębiorstw i płacami robotników. Nie wiemy, czy pensja kierownika przedsiębiorstwa może być np. tysiąc razy większa od najniższego zarobku robotnika. Przy płacy robotnika 80 zł. byłoby to „tylko” 80 tysięcy — do 165 tysięcy jeszcze daleko.

A może już stukrotny zarobek zwykłego robotnika byłby wystarczający dla dyrektora? Norm szczegółowych rozporządzenie P. Prezydenta nie zawiera, ale otwarte tu jest szerokie pole dla sądów, które mają rozstrzygać na podstawie przytoczonych przepisów, jakie zarobki należy uznać za przystosowane do wysokości płac ogółu osób, zatrudnionych w danym przedsiębiorstwie. A sądy, to przecież organy wymiaru sprawiedliwości, której poczucie tkwi w samym społeczeństwie! Jeżeli sądy będą tu surowe — członkowie zarządów i inni uprzywilejowani zrozumieją może, że ich interes leży w tym, aby podnieść płace robotnicze. Wpojenie takiego poczucia w tych uprzywilejowanych leży w mocy organów wymiaru sprawiedliwości. Rozporządzenie daje po temu dostateczną podstawę. S—t.

Drugi dzień zjazdu nauczycielstwa.

WARSZAWA. Wczoraj, zjazd delegatów Związku Nauczycielstwa Polskiego poświęcił się pracom w poszczególnych komisjach, a mianowicie: w komisji społeczno-oświatowej, spółdzielczej, gospodarczej, samorządu szkolnego, finansowej, statutowej, pedagogicznej i szkolnictwa średniego. Najgorętsze obrady toczyły się w komisji budżetowej i statutowej dookoła wniosku zarządu głównego o zmniejszenie składki z 3.60 zł. do 3 zł. miesięcznie przy poważnym jednoczesnym podniesieniu świadczeń na fundusz pośmiertny, mimo zmniejszenia składek członkowskich. Członkowie komisji podzielili się na dwa obozy, przyczem w głosowaniu przeszedł wniosek opozycji o dalsze zmniejszenie składki do wysokości 2.50 zł. miesięcznie od członka. Ponieważ jednak wniosek ten uzyskał nieznacznie tylko większość głosów, przeto sprawa wróci jeszcze na plenum zjazdu i w dniu dzisiejszym zostanie rozstrzygnięta. O ile plenum uchwali 2.50 zł. składki miesięcznej, wówczas roczny budżet Związku zmniejszy się w stosunku do projektu Zarządu Głównego o mniej więcej pół miliona złotych rocznie. Oczywiście taka decyzja wpłynęłaby poważnie na obniżenie działalności Związku.

Zarząd Związku motywował wobec delegatów propozycję utrzymania wyższej składki koniecznością niezminiejszenia świadczeń dla członków i niecofania Związku w rozwoju. Zwolennicy wniosku zarządu uważają, że wydatek kilkudziesięciu groszy miesięcznie nie może w tak poważnym stopniu obciążyć budżetu nauczyciela, aby oszczędność ta usprawiedliwiała narażenie organizacji zawodowej na wstrząs.

Również poważne zainteresowanie wzbudziły sprawy samorządu gospodarczego. Na południowym plenarnym posiedzeniu odczytano sprawozdanie zarządu głównego.

Żałosny koniec konferencji w Lozannie?

Odpowiedź niemiecka na propozycję mocarstw.

LOZANNA. W Lozannie dokonują się prace likwidacyjne konferencji reparycyjnej.

Ukonstytuowano dwie komisje: „biuro” złożone z 6 przedstawicieli „mocarstw zapraszających” — i komitet 6-ciu ministrów handlu”. Biuro ma ustalić, jaką sumę miałoby Niemcy w dalekiej przyszłości zapłacić w zamian za skreślenie długów wojennych; „komitet 6-ciu ministrów handlu” ma przygotować... przyszłą konferencję gospodarczą.

Obie te komisje pracują gorliwie by umożliwić zakończenie obrad lozańskich już w najbliższych dniach.

PARYŻ. Prasa tutejsza bardzo żywo reaguje na rokowania w Lozannie, mające na celu ustalenie globalnej sumy, którą Niemcy miałyby zapłacić. Pozatem w prasie wciąż omawiany jest manewr Papena domagający się rewizji Traktatu Wersalskiego.

„Matin” pisze, że kanclerz skarbu Chamberlain określił niemieckie żądania co do równouprawnienia w kwestii rojeń za niemożliwe do przyjęcia, a Mac Donald dodał: „Lozanna jest Lozanna. Rozbrojenie nas nie może obchodzić, to jest sprawa Genewy”. Za najważniejszy wynik obrad lozańskich uważa „Petit Parisien” wspólny front aliantów wobec Niemiec. Odnosi się wrażenie, że Niemcy chciały, aby wysokość ostatecznej sumy, jaką mają zapłacić, wymuszono na nich.

„Journal” dowiadyuje się, że delegacja francuska wysokość sumy globalnej ustali na nieco mniej, niż 7 miliardów marek, do czego jeszcze dojdą procenty, wynikające z planu Younga i Dawisa.

BERLIN. Odpowiedź niemiecka na propozycję mocarstw została Mac Donaldowi przez kanclerza Papena i ministra finansów Rzeszy Schwerin-

